

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО; КРИМНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Олег Миколайович ОМЕЛЬЧУК,
доктор юридичних наук, доцент,
ректор Хмельницького університету управління та права,
info@univer.km.ua

УДК 343.9

РОЛЬ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ПРОФІЛАКТИЦІ ЗЛОЧИНІВ

Досліджується вплив засобів масової інформації на профілактику злочинів. На сьогодні особливого значення у реалізації профілактичної функції набувають засоби масової інформації. Це обумовлено тим, що засоби масової інформації дозволяють у короткий термін забезпечити розшук осіб, причетних до вчинення злочину; здійснити профілактичний вплив на окремих керівників, службових осіб, громадян; спонукати невідомих слідству свідків, а також потерпілих повідомити органу, що провадить досудове розслідування, додаткову інформацію про причини й умови, що сприяли вчиненню злочину. Тому важливо визначити місце засобів масової інформації в системі профілактики злочинів та основні напрями підвищення їх ефективності в цій сфері. Вважається, що одним з напрямків профілактики злочинів є формування позитивної громадської думки про правоохоронні органи, зміцнення авторитету їх працівників за допомогою засобів масової інформації.

Ключові слова: профілактика, засоби масової інформації, правоохоронні органи, громадська думка, злочин, конфлікт.

Різноманітний і ускладнений характер злочинних проявів змушують державу шукати нові підходи щодо протидії злочинності, мінімізації її негативних наслідків. Тому не випадковим є звернення правоохоронних органів, у тому числі органів внутрішніх справ, до профілактичного потенціалу засобів масової інформації. Тому важливо визначити місце засобів масової інформації в системі профілактики злочинів та основні напрями підвищення їх ефективності в цій сфері.

Перш ніж перейти до розгляду цієї проблеми відзначимо, що під профілактикою злочинів ми розуміємо цілеспрямовану діяльність з виявлення та усунення їх причин, а також встановлення осіб, які можуть вчинити такі діяння, і застосування до них відповідного впливу [1, с. 14].

По суті, вона є своєрідною галуззю соціального обслуговування, яка за допомогою специфічних методів вирішує завдання щодо забезпечення законності та правопорядку [2, с. 23].

Питання використання засобів масової інформації у профілактиці злочинів неодноразово розглядалися кримінологами [3, с. 27; 4, с. 126–128; 5, с. 24; 6, с. 4–5]. Зокрема дослідженнями, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми, займалися такі вчені, як: Ю. М. Антонян, І. І. Капець, Б. В. Коробейніков, В. М. Кудрявцев, Н. Ф. Кузнецова, В. В. Лунєєв, С. В. Максимов, Г. М. Мінковський, В. С. Овчинський, В. П. Сальніков та низка інших авторів. Серед праць з теорії журналістики варто відзначити праці Д. С. Аврамова, Г. Л. Багієва, Г. П. Бакулева, Ю. І. Вдовіна, В. В. Ворошилова, Л. Г. Демидової та інших дослідників.

При цьому виділялися такі напрямки загальнопрофілактичного використання ЗМІ, як:

- 1) усунення, блокування або нейтралізація обставин, що сприяють вчиненню злочинів;
- 2) попередження злочинних проявів на основі конкретної орієнтуючої інформації про способи вчинення злочинів та осіб, які їх вчинили;
- 3) показ невідворотності покарання за скоєний злочин;
- 4) створення обстановки нетерпимості, загального осуду щодо порушників правопорядку та осіб, які їм потурають;
- 5) правове виховання громадян;
- 6) поширення передового досвіду та прогресивних форм профілактики правопорушень;
- 7) підвищення авторитету органів кримінальної юстиції і громадських формувань, які беруть участь у боротьбі з правопорушеннями;
- 8) встановлення обставин, що мають значення для розкриття, розслідування злочинів і розшуку злочинців.

В останні роки відбулася зміна ролі засобів масової інформації в житті суспільства, посилилася їх здатність серйозним чином впливати на масову свідомість як у позитивному, так і в негативному сенсі. Природно, що при визначенні змісту профілактичної функції засобів масової інформації мають враховуватись ці обставини.

У цьому плані необхідно розглянути дві проблеми:

- 1) зниження внеску засобів масової інформації у формування страху, терпимості у населення до злочинності, поширенню злочинності;
- 2) пошук ефективного використання засобів масової інформації у профілактиці злочинів.

На проблему зниження негативного впливу засобів масової інформації було звернуто увагу на 9-му Конгресі ООН з попередження злочинності та поведження з правопорушниками в травні 1995 року, де в підготовчій документації зазначалося таке: “У всьому світі існує тенденція стереотипного висвітлення питань, пов'язаних зі злочинністю, засобами масової інформації. Результати досліджень показують, що існують принаймні три сфери, в яких висвітлення питань злочинності є, по суті, аналогічним: висвітлення переважно злочинів із застосуванням насильства; при означенні питань злочинності спотворюється ефективність боротьби зі злочинністю та переслідування злочинців у кримінальному порядку з боку поліції та судів; і, нарешті, найбільш важливим є те, що при висвітленні новин читачі не інформуються про фактори, що ведуть до злочинності, або про шляхи попередження особистої віктимізації. Остання проблема є найбільш гострою, але в той же час її можна вирішити в рамках подальшої діяльності на рівні Організації Об'єднаних Націй, яка в своїй роботі підкреслює, що в навчальних програмах щодо попередження злочинності та кримінального правосуддя необхідно все більшою мірою брати до уваги нагальну необхідність зниження ризику злочинності, страху перед злочинністю і рівнів віктимізації” [7, с. 95–97].

Помічено, що найлегший спосіб привернути глядача — це звернутися до прихованих, пригнічених інстинктів і бажань, які знаходяться в підсвідомості. Тому вигідним товаром для засобів масової інформації є образи, заборонені для споглядання культурними заборонами.

У перелік таких заборонених образів входить показ смерті на телебаченні. Споконвіку був вироблений складний ритуал показу покійника людям. Але останнім часом телебачення майже кожен день показує смерть людей, що стали жертвами злочинів. Причому висувається навіть своєрідне теоретичне обґрунтування цього явищу. Так, західний соціолог А. Моль відзначає: “Смерть є безсумнівною цінністю, так як людина із задоволенням дізнається, що хтось помер, у той час як він сам продовжує жити”.

Може бути, на певну частину населення демонстрація смерті на телеекрані і надає подібний вплив. Але для більшості частини людей все, що пов'язано зі смертю, викликає сильне психічне потрясіння, а якщо це спостерігаєш постійно, то виникає ефект звикання, пов'язаний з відчуттям того, що життя людини мало що коштує і немає надійних гарантій його захисту.

Звичайно, можна вимкнути телевізор або переключитися на іншу програму. Але весь фокус роботи вітчизняного телебачення полягає в тому, що за рідкісним винятком у час (з 20 до 24 годин), коли перед телевізорами найбільше глядачів, різні канали показують все ті ж бойовики, трилери, рясно покривають свої сюжети кров'ю загиблих жертв.

Однак при всіх організаційних, фінансових, естетичних та інших складнощах можна вирішити проблему зниження негативного впливу ЗМІ (була б лише політична воля). Перш за все, повинна бути створена система соціального контролю за діяльністю засобів масової інформації, грубо порушують етичні норми поведінки в суспільстві (ідея створення спостережних рад на радіо і телебаченні не здається нам “бомбою”, здатною знищити свободу слова). Крім того, слід звернути увагу на ст. 300 Кримінального кодексу України, яка передбачає відповідальність за ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію [8]. При всіх труднощах у предметі доказування у кримінальних справах за цією статтею остання все ж самим фактом свого існування відіграє профілактичну роль у боротьбі з насильницькими посяганнями.

Особливо слід зупинитися на ролі засобів масової інформації у боротьбі зі зловживаннями наркотичними засобами та їх незаконним обігом.

На жаль, у багатьох виданнях, орієнтованих на молодіжну аудиторію, нерідко можна виявити матеріали, що романтизують вживання наркотиків, збуджуючі у читача інтерес до цих засобів.

Нині на телевізійних каналах є чимало ток-шоу, що виходять у вечірній час, коли перед телевізорами збирається велика аудиторія, присвячених проблемі наркоманії. Але з більшості цих програм можна дізнатися, де, за якою ціною, у кого можна купити наркотики і як їх вживати, а не як боротися з поширенням наркоманії.

Яку ж роль мають відігравати засоби масової інформації у створенні заслону для поширення наркоманії в Україні? Очевидно, що поряд з комплексом різних заходів (медичного, організаційного, економічного, виховного характеру) засоби масової інформації можуть надати відповідну пропагандистську підтримку в реалізації антинаркотичної політики.

Доцільність взаємодії засобів масової інформації та правоохоронних органів виявляється у тому, що сьогодні мас-медіа користуються високим престижем та авторитетністю серед населення різної категорії [9, с. 64].

Певний позитивний досвід у цьому плані вже є. Так, відомі спроби деяких вітчизняних політичних сил, об'єднань і партій розгорнути за допомогою засобів масової інформації рух проти наркотиків. Все це заслуговує підтримки і каже про реальні можливості засобів масової інформації у формуванні у населення, і в першу чергу у молоді, здорових соціальних орієнтирів.

Необхідно працювати над розробкою спеціальних програм на тему боротьби з поширенням наркотиків серед молоді, в яких основна увага повинна приділятися психологічному впливу на осіб віком від 12 до 17 років, в першу чергу, через засоби

масової інформації, активно використовуючи при цьому наявний зарубіжний досвід, насамперед США.

Йдеться про кампанію безперервної дії, яка охоплює всі основні напрямки: засоби масової інформації, навчальні заклади всіх рівнів, органи законодавчої та виконавчої влади.

Принципова особливість проведення такої кампанії в Україні повинна полягати в тому, щоб вона поєднувала в собі тісну взаємодію державних органів з громадськістю.

Таким чином, діяльність засобів масової інформації з попередження наркоманії полягає у створенні ефективної системи пропаганди здорового способу життя, поширення інформації про шкоду і небезпеку споживання наркотиків, їх зв'язку зі злочинністю, тяжкими захворюваннями, такими як СНІД, гепатит і т.д.

Слід систематично і цілеспрямовано вести контрпропаганду. Для цього необхідні матеріали в засобах масової інформації, підготовлені фахівцями-медиками, працівниками правоохоронних органів, що пропагують здоровий спосіб життя.

Як уже зазначалося, телебачення нерідко не тільки інструктує осіб, схильних до вчинення правопорушень, як втілити в життя злочинний задум, але і викликає співчуття до злочинців, прищеплює у населення думку, що злочинність — це норма життя і з нею потрібно миритися, а не боротися. Як виправити це становище? Мабуть, у найближчі роки змінити на краще будь-що на цьому напрямку навряд чи можливо через показ величезної кількості кримінальних телематеріалів на українських екранах. Цій ситуації сприяє і високий рівень правопорушень у дитячому та молодіжному середовищі, розвитку раннього алкоголізму, наркоманії та токсикоманії у дітей та молоді. Наявність інших факторів, що сприяють асоціальному способу життя. З цим тісно пов'язано втягнення неповнолітніх через засоби масової інформації у вчинення злочинів.

Слід зазначити, що законодавство європейських країн, у першу чергу, зосереджено саме на захисті дітей та підлітків.

Наприклад, загальновідомий факт, що британська ВВС проводить політику, яка спрямована на зменшення кількості детективів і програм, у яких присутні сцени насильства, жорстокості, демонстрованих до 21 години, коли значну частину аудиторії складають діти.

Як правило, програми, фільми, що включають епізоди з демонстрацією статевих відносин, не повинні з'являтися в ефірі до 21 години.

Цікава з цього питання позиція Німеччини. Договори між федеральними землями Німеччини, котрі засновують громадські телерадіокомпанії, передбачають, що телепрограми, що порушують благополуччя дітей і підлітків, не допускаються до показу доти, поки мовниками не будуть вжиті дії, що забезпечують малоймовірність перегляду дітьми або підлітками відповідних вікових груп. Фільми, які не повинні дивитися підлітки у віці до 18 років, можна показувати тільки в нічні години, в той час як фільми, заборонені для дітей молодших 16 років, можуть транслюватися після 22 години [10].

Цікавий досвід США з цієї проблеми, так як захист дітей від перегляду порнографії або участі в її виробництві є предметом особливої турботи американських законодавців. Показ таких програм можливий з 22 години вечора до 6 години ранку. Порухення карається штрафом до 10 000 доларів або позбавленням волі до двох років. А виробництво, поширення, володіння або перегляд порнографічних матеріалів за участю дітей до 16 років переслідується згідно із Федеральним законом "Про захист дітей від сексуальної експлуатації" і законами Штатів.

Одним з напрямків профілактики злочинів є формування позитивної громадської думки про органи внутрішніх справ, зміцнення авторитету працівників органів внутрішніх справ за допомогою засобів масової інформації. Здавалося б, яке воно має відношення до попередження злочинів? Пряме. Справа в тому, що успіх будь-якого починання залежить від його виконавця. І останньому далеко не байдуже, як до нього ставляться оточуючі, чи поважають, чи створені йому для роботи необхідні умови. Якщо цього немає, то поодинокі, без підтримки оточуючих важко досягти успіху. Цю

просту істину можна повністю використати і до нашої проблеми. Якщо престиж органів внутрішніх справ у населення високий, то це, як правило, полегшує їх роботу з профілактики злочинів, гарантує підтримку громадської думки. Засоби масової інформації в подібній ситуації незамінні, забезпечуючи інформаційну підтримку правоохоронним органам і тим самим створюють необхідні умови для профілактики злочинів.

На жаль, в останні кілька років престиж органів внутрішніх справ в Україні впав. В цілому ж в останні роки в багатьох країнах змінилося ставлення до мети поліції, і, отже, до оцінки її ефективності. З'явилася орієнтація на визнання поліції як органу з обслуговування населення.

Повчальний у цьому зв'язку досвід США, де створено цілу кіно-телеіндустрію, яка створила на екрані, по суті, міфологічний образ американської поліції.

Поліцейських більшою мірою показують на екрані як героїв боротьби зі злочинністю. Підсумком екранної версії зазвичай є те, що злочинець постає перед судом, а дії поліції виявляються надзвичайно успішними. І хоча реальна картина життя децю відрізняється від цих версій, проте глядач вірить, що поліція здатна захистити його від злочинних проявів. Причому поліції не ставиться у провину стан злочинності, її зростання. Передбачається, що злочинність — неминуче явище в суспільстві, тому поліція може лише контролювати певні види злочинів. Західні засоби масової інформації виходять з того, що оцінка ефективності поліції повинна визначатися не стільки рівнем злочинності, її розкриваністю, скільки тим, наскільки вона (поліція) здатна забезпечити зручності в суспільстві, допомогти громадянам користуватися благами цивілізації. Рамки нашого дослідження не дозволяють глибоко проаналізувати цей підхід до взаємин поліції і населення. Відзначимо лише те, що в умовах стабільної соціально-економічної ситуації в країні та контрольованому рівні злочинності ця позиція все більше буде знаходити свою підтримку в Україні.

Якщо проаналізувати роль мас-медіа у формуванні суспільної думки про міліцію, то можна виділити такі аспекти. У радянські часи роль засобів масової інформації полягала у створенні й зміцненні у людей позитивного образу радянської міліції. Саме в цей період були створені образи Дяді Стєпи — мільйонера, дільничного інспектора Аніскіна. Наприкінці 80–90-х років на демократичній хвилі засоби масової інформації захопилися критичними, викривальними матеріалами про роботу органів внутрішніх справ [11, с. 69–70].

На наш погляд, поряд з економічними, організаційними, кадровими світовими напрямками державної політики щодо вдосконалення діяльності органів внутрішніх справ необхідно створення спеціальної програми з підняття престижу, зокрема формування в очах населення позитивного образу співробітника органів внутрішніх справ.

Для цього така програма повинна містити, наприклад, такі положення:

1. Випуск відеоматеріалів з підрозділами інформації про досягнення різних служб у боротьбі зі злочинністю, профілактичній діяльності, захист громадян від суспільно небезпечних посягань.

2. Організація проведення “прямих ліній” телефонного зв'язку співробітниками на радіо, телебаченні, різних газет, журналів.

3. Проведення співробітниками органів внутрішніх справ юридичних консультацій для населення за допомогою “телефону довіри”.

4. Підготовка матеріалів у засобах масової інформації про кращих співробітників органів внутрішніх справ, у тому числі міліцейські династії.

5. Періодичне інформування населення про “чистки” лав органів внутрішніх справ, вжиті заходи до співробітників, які порушили закон (основна думка таких заходів — показати, що МВС України рішуче бореться зі зрадниками по службі, особами, які ганьблять міліцейський мундир, не боїться критики на свою адресу і готове врахувати конструктивні зауваження, спрямовані на вдосконалення діяльності своїх підрозділів).

6. Проведення щорічного конкурсу “Кращий співробітник органів внутрішніх справ”.

7. Складання та реалізація виховної програми для школярів “Про роботу міліції” (з організацією екскурсій до підрозділів органів внутрішніх справ, вікторин з питань знання законодавства і т.д.).

8. Створення художніх теле- кінофільмів про діяльність органів внутрішніх справ, що розповідають про труднощі та успіхи міліції.

Звичайно, вищеназвана програма може принести успіх тільки в разі ефективної діяльності органів внутрішніх справ з протидії та зниженню рівня злочинності в нашій країні.

Наступним напрямком профілактики злочинів з використанням засобів масової інформації є пропаганда невідворотності відповідальності за вчинене правопорушення, бо безкарність лише заохочує винних до вчинення нових зазіхань.

Найчастіше особа залишається в повному невіданні щодо того, чи було покарання за вчинений злочин, і яке це покарання. Як правило, логічний ланцюжок (злочин — затримання злочинця — покарання винного) у свідомості населення розірваний. Тому доцільно в матеріалах кримінальної хроніки надавати повну інформацію про вчинений злочин (завершуючи її, сполученням про вирок, призначене покарання). У свідомість людей повинна входити переконаність, що вчинення будь-якого злочину неминуче тягне справедливе покарання.

Одним з напрямків профілактики злочинів за допомогою засобів масової інформації є формування правосвідомості громадян (наприклад, шляхом юридичних консультацій у газетах, журналах, спеціальних радіотелевізійних передачах з юридичним нахилом тощо). Ця справа, безсумнівно, корисна і має в нашій країні певний досвід.

Між тим, необхідно посилити в засобах масової інформації поширення практики наукового тлумачення законодавчих актів, інститутів і норм (потреба в цьому відчувається в зв'язку з ускладненням життя, залученням широких верств населення в юридичну практику). Засоби масової інформації можуть надати неоціненну послугу населенню в доведенні до свідомості громадян різних юридичних термінів, вирішенні практичних юридичних питань.

Правильне відображення діяльності системи правосуддя належить до основних напрямків профілактики злочинів за допомогою засобів масової інформації. Так, особливо важливо показати в засобах масової інформації реалізацію на практиці принципу незалежності суддів, судові процеси, що завершилися винесенням обґрунтованих рішень: обвинувальних вироків небезпечним злочинцям і виправдувальних вироків випадковим “жертвам правосуддя”.

Вплив через засоби масової інформації на осіб, які потенційно можуть стати на злочинний шлях (функція загальної превенції засобами масової інформації) також є важливим напрямком їх профілактичної діяльності.

В якості вартого уваги практики використання в цьому плані засобами масової інформації у боротьбі зі злочинністю можна навести досвід США. У цій країні на початку 90-х р XX ст. була створена Національна коаліція боротьби з демонстрацією насильства по телебаченню. Діяльність цієї коаліції дала певні позитивні результати: на основних програмах телебачення США кількість сцен насильства зменшилася, що побічно відбилося і на зниженні в цій країні числа насильницьких посягань [12, с. 258–259].

Діяльність ЗМІ має важливі суспільно-політичні наслідки, оскільки характер масової інформації, адресований аудиторії, визначає значною мірою її ставлення до дійсності і напрям соціальних акцій [13, с. 137].

Одним з напрямків профілактики злочинів за допомогою засобів масової інформації є нейтралізація чутко і домислів про злочинні прояви. У якій мірі, обсязі необхідно доводити інформацію про злочини до населення? Питання не таке вже просте, враховуючи менталітет українського народу, його схильність до гіперболізації різних явищ, наївну віру в силу друкованого або переданого з екрану слова.

Необхідно відзначити, що в українських умовах (проведення антитерористичної операції, наявність великої території, “прозорість державних кордонів”, велика кількість мігрантів, криза низки інститутів державної влади, в тому числі і правоохоронних органів, високий рівень злочинності тощо) вітчизняні засоби масової інформації мають у розпорядженні не менші (а може бути і навіть більші) профілактичні можливості, ніж це має місце на Заході. Це особливо проявилось після відомих терористичних акцій у низці міст України, коли без допомоги засобів масової інформації неможливо було правоохоронним органам здійснювати антитерористичну операцію.

Населення українських міст, своєчасно попереджене засобами масової інформації про плани терористів, їх злочинну діяльність, проявило належну пильність і не допустило в низці випадків продовження зазначених суспільно небезпечних посягань (інформація від населення для правоохоронних органів допомогла, зокрема, виявити встановлені в місцях великого скупчення людей вибухові пристрої, затримати низку осіб, підозрюваних у вчиненні терористичних акцій).

Підводячи підсумок розгляду основних напрямків профілактики злочинів за допомогою засобів масової інформації, необхідно виділити кілька основних положень:

1. Засоби масової інформації при висвітленні проблем злочинності володіють значним профілактичним потенціалом і здатні викликати у населення нетерпимість до цього антисоціального явища, активізувати участь громадян у боротьбі з суспільно небезпечними посяганнями, допомогти в забезпеченні особистої безпеки.

2. Є нагальна необхідність зменшення і перерозподілу обсягу кримінальної інформації в засобах масової інформації, так як це зменшить “нервозність”, страх населення перед злочинністю, невіру у здатність держави та її правоохоронних органів ефективно їй протистояти.

3. Найважливішим напрямком профілактики злочинів з використанням засобів масової інформації є пропаганда невідворотності відповідальності за вчинене правопорушення, оскільки безкарність лише заохочує винних до вчинення нових посягань. Тому доцільно в матеріалах кримінальної хроніки надавати повну інформацію про той чи інший злочин та особу, котра його вчинила (завершуючи її повідомленням про вирок, призначене покарання).

4. Безсумнівно, профілактична роль засобів масової інформації полягає і у формуванні правосвідомості громадян (наприклад, шляхом юридичних консультацій, спеціальних програм з юридичним ухилом). Потреба в цьому велика, враховуючи величезний обсяг фактів вступу громадян в різні правовідносини.

Список використаних джерел

1. Малков, В. Д. Организация деятельности органов внутренних дел по предотвращению преступлений [Текст] / В. Д. Малков, А. Ф. Токарев. — М. : Изд-во Акад. управления МВД России, 2000. — 322 с.
2. Жалинский, А. Э. Эффективность профилактики преступлений и криминологическая информация [Текст] / А. Э. Жалинский, М. В. Костицкий. — Львов : Вища шк. Изд-во при Львов. ун-те, 1980. — 212 с.
3. Томин, В. Т. Использование средств массовой информации в борьбе с преступностью [Текст] / В. Т. Томин. — Горький : Горьковская высшая школа МВД СССР, 1976. — 96 с.
4. Асанов, Е. В. Массовая информация и поведение граждан [Текст] / Е. В. Асанов // Преступность и культура. — М. : Криминологическая Ассоциация, 1999. — С. 126–127.
5. Рябыкин, Ф. К. Организация применения средств массовой информации в профилактике правонарушений [Текст] / Ф. К. Рябыкин. — М. : РИО Акад. МВД СССР, 1980. — 99 с.
6. Ярош, Г. М. Печать как средство массового воспитания в целях предупреждения правонарушений [Текст] : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 “Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право” / Г. М. Ярош. — М., 1976. — 24 с.

7. Иванов, Э. А. Средства массовой информации и борьба с преступностью союзник или наблюдатель? [Текст] / Э. А. Иванов // Преступность: стратегия борьбы. — М. : Российская криминологическая ассоциация, 1997. — С. 95–100.
8. Кримінальний кодекс України [Текст] : чинне законодавство зі зм. та доп. станом на 2 січня 2014 р. : (офіц. текст). — К. : Паливода А. В., 2014. — 212 с.
9. Легеза, Ю. О. Відомчі засоби масової інформації у механізмі формування правосвідомості співробітників органів внутрішніх справ України [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Легеза Юлія Олександрівна. — Х., 2005. — 170 арк.
10. Хакфорт, Й. СМИ-общественность-Действие. Представление с позицией полиции [Текст] (пер. с нем.) / Йозеф Хакфорт ; Medien-Offentlichkeit-wirkung-Eine polizeirelevante Darstellung. — Die Polizei, 1991. — ss. 38.
11. Роша, А. Н. Социология правоохранительной деятельности [Текст] / А. Н. Роша, В. С. Чернявский. — М. : МЮИ МВД России, 1998. — Ч. 1. — 166 с.
12. Илшаков, С. М. Зарубежная криминология [Текст] / С. М. Илшаков. — М. : Изд. группа ИНФРА-М — НОРМА, 1997. — 374 с.
13. Братель, С. Г. Громадський контроль за діяльністю міліції [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Братель Сергій Григорович. — К., 2007. — 269 арк.

Надійшла до редакції 01.12.2014

Омельчук О. Н. Роль средств массовой информации в профилактике преступлений

Исследуется влияние средств массовой информации на профилактику преступлений. На сегодняшний день особое значение в реализации профилактической функции приобретают средства массовой информации. Это обусловлено тем, что средства массовой информации позволяют в короткие сроки обеспечить розыск лиц, причастных к совершению преступления; осуществит профилактическое воздействие на отдельных руководителей, должностных лиц, граждан; побудит неизвестных следствию свидетелей, а также потерпевших сообщить органу, который осуществляет досудебное расследование, дополнительную информацию о причинах и условиях, способствовавших совершению преступления. Поэтому важно определить место средств массовой информации в системе профилактики преступлений и основные направления повышения их эффективности в этой сфере. Считается, что одним из направлений профилактики преступлений является формирование позитивного общественного мнения о правоохранительных органах, укрепление авторитета их работников с помощью средств массовой информации.

Ключевые слова: профилактика, средства массовой информации, правоохранительные органы, общественное мнение, преступление, конфликт.

Omelchuk, O. M. The Role of the Media on Crime Prevention

The article investigates the impact of the media on crime prevention. Nowadays particular importance in the implementation of preventive functions become the media. This is because the media can in the short term to ensure tracing persons involved in the commission of the offense; implement preventive effect on individual leaders, officials and citizens; prompt investigation of unknown witnesses and victims to inform authorities involved in pre-trial investigation, additional information about the causes and conditions that contributed to the commission of the crime. Therefore, it is important to determine the place of media in crime prevention system and guidelines improve their performance in this area. It is believed that one of the areas of crime prevention is to create a positive public opinion on law enforcement, strengthening the authority of their employees through the media.

Keywords: prevention, media, law enforcement, public opinion, crime, conflict.

